

ייעוץ משפטי

של המצווה, בעיות משפטיות רבות, העלולות בסופו של דבר לגרום לפסילת הצוואה ואז המצב חוזר לירושה על פי חוק כמפורט לעיל.

לדוגמא, כאשר הטוען להיותו יורש, מעלה טענה כי אין כתב היד או החתימה הינם של המצווה, או כאשר מועלית טענה של עושק, כפייה, איום, תרמית, השפעה בלתי הוגנת, או כל טענה אחרת.

צוואה מודפסת צריכה להיות חתומה בפני שני עדים, תחת אזהרה הקבועה בחוק. החוק מתנה התנאות מסוימות, להפיכת הצוואה לחוקית, כמו למשל, שעורך הצוואה או עד לה אינו נהנה ממנה, או לוקח חלק בעריכתה ועוד. מומלץ לערוך צוואה בכתב בפני עורך דין המכיר ויודע את רזי החוק ודרישותיו.

גם בצוואה שכזו יכולות להתעורר בעיות והתנגדויות כגון: עושק, כפייה, איום, תרמית, השפעה בלתי הוגנת, או כל טענה אחרת, אך כמובן, כאשר הינה ערוכה כדין ובפני שני עדים, קשה יותר להביא ולגרום לביטולה.

יש לשים לב כי נטל ההוכחה במקרים של התנגדויות מוטלת על כתפי המתנגד להוכיח את טענותיו והעילות שמעלה לביטול הצוואה.

במקרה של ביטול צוואה חוזרים לצוואה קודמת ובמידה ואינה קיימת לירושה על פי החוק כנאמר לעיל.

במשך השנים, תוקן החוק ועל פי סעיף 22 לחוק הירושה, ניתן לערוך צוואה בפני, נוטריון, שופט, רשם של בית משפט, רשם לענייני ירושה, או חבר בית דין דתי.

על פי חוק הירושה, דין צוואה הערוכה על ידי נוטריון, הינה כדין צוואה הערוכה בפני שופט.

במקרה של צוואה הערוכה בפני נוטריון אין צורך בעדים והאישור הנוטריוני הינו בעל תוקף כאילו נערכה בפני שופט.

עלות של עריכת צוואה משתנה מעורך דין לעורך דין. **כללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ) התש"ס-2000**, קובע כי עלות עריכת צוואה רגילה, הינה 1,560 ₪ ואילו שתי צוואות הדדיות של בני זוג סך של 2,280 ₪. אישור צוואה בפני נוטריון (עפ"י חוק הנוטריונים) הינה סך של 210 ₪.

כפי שאנו רואים מכל האמור לעיל, מאוד מומלץ לערוך צוואה מסודרת וערוכה כדין, דבר אשר יכול למנוע בעתיד בעיות משפטיות, ריבים משפחתיים, ועיבוי דין בחלוקת העיזבון. צוואה פותרת גם את בעיית זהות היורשים, כמו למשל, כאשר אין ילדים והורים עדיין בחיים הרי בן הזוג יורש רק מחצית גם אם הנישואין היו מוצלחים במשך שנים רבות ולא את מלוא הירושה.

מומלץ להסדר עניינים אלו ולערוך צוואה בפני נוטריון או עורך דין.

צוואות וירושות - טוב שיהיה

לאחרונה נתקבלו פניות רבות מחברים, בנושא צוואות וירושה וראיתי לנכון להבהיר ולהרחיב, בנושא זה לידיעת החברים.

חוק הירושה תשכ"ה- 1965 ותקנותיו, עוסקים בעיקר בירושה לאחר מות ומוריש ובהסדר ענייני המוריש לפני מותו.

אדם יכול להנחיל את עצבונו ליורשיו בשני דרכים: האחת בדרך של ירושה על פי חוק, והשניה, בדרך של ירושה על פי צוואה.

חוק הירושה קובע כי אדם רשאי לצוות את עצבונו לפי רצונו בצוואה. אדם אשר לא ערך צוואה בחייו, יונחל עצבונו לאחר מותו לפי הקבוע בחוק הירושה.

חוק הירושה, קובע מי היורשים ומה סדר הקדימות שלהם במקרה ואין צוואה.

יורשים על פי חוק, הינם בן זוג, ילדים וצאצאיהם, הורים וצאצאיהם, הורים וצאצאיהם. כלומר, בן/בת הזוג, הילדים/ות, הנכדים/ות, ההורים, האחים/אחיות, סבים/סבתות, דודים/דודות.

החוק קובע גם את סדר קדימות היורשים.

1. במקרה ויש בן/בת זוג, נוטל זה את המיטלטליו, כולל מכונית נוסעים השייכת למשק הבית המשותף וכן:

א. אם הניח המוריש ילדים, או נכדים, או הורים - מחצית מהעיזבון.
ב. אם הניח המוריש אחים/יות, או אחיינים/יות, או סבא/סבתא - שני שלישי מהעיזבון. (בכפוף לכך שבין הזוג היה נשוי וגר עם המוריש, לפחות שלוש שנים אחרונות לפני מותו, יטול בן הזוג את חלקו בדירה ושני שלישי מיתר העיזבון).

2. אם לא הניח המוריש, ילדים, או נכדים, או הורים, או אחים, או סבא/סבתא, יורש בן הזוג את העיזבון כולו.

3. ילדי המוריש קודמים להוריו. הורי המוריש קודמים לסבא/סבתא.

4. ילדי המוריש, יורשים בחלקים שווים וכן חולקים ההורים ביניהם והסבא/סבתא ביניהם.

5. ילדו של מוריש, שהלך לעולמו לפניו, חלקו בעיזבון מונחל לילדיו, כלומר לנכדים. על דרך זו, יורשים הילדים, של כל אחד מהקרובים הנ"ל, כאשר הקרוב הלך לעולמו לפניו.

הוראות אלה לא יחולו, כאשר המוריש הניח בן/בת זוג והורים וסבא/סבתא.

כלומר, כאשר יש בן זוג וילדים, היורשים הם בן הזוג מחצית והילדים מחצית. (כאשר המחצית של הילדים מתחלקת ביניהם באופן שווה.)

יש לשים לב כי במידה והמוריש לא הניח ילדים, אך הניח הורים, הירושה מתחלקת מחצית לבן הזוג ומחצית להורים.

האפשרות השניה הנתונה על פי החוק, היא ירושה על פי צוואה. אדם יכול לצוות בצוואה את עצבונו לכל מי שיחפוץ.

צוואה גוברת על יורשים על פי חוק. כללי עריכת צוואה הינם ברורים ומפורטים בחוק. צוואה נעשית בכתב יד, או מודפסת בפני שני עדים, או במקרים מסוימים ומיוחדים, יכולה גם להיעשות בעל פה.

צוואה הערוכה בכתב יד הינה צוואה חוקית וקבילה ובתנאי שכתובה כולה בידי המצווה, תישא תאריך וחתימה בידו.

צוואה זו אינה חייבת להיעשות בפני עדים, אך לעיתים מעוררת לאחר מותו

עו"ד חיים קנת
יועץ משפטי
איפ"א ישראל

